

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 października 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie sygn. akt X P 447/18

1. nakazał Dyrektorowi I. Administracji Skarbowej w Ł., aby wydał świadectwo służby funkcjonariusza Służby Celnej a następnie (...)Skarbowej zgodnie z wzorem określonym w obowiązujących przepisach za okres pozostawania w ww. służbie:

a. K. G.

b. G. M.

c. J. M.

2. zasądził od Dyrektora I. Administracji Skarbowej w Ł. na rzecz K. G., G. M., J. M. kwoty po 120 złotych tytułem kosztów procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Powód K. G. pełnił służbę w Służbie Celnej w okresie od dnia 7 listopada 1991 roku do dnia 28 lutego 2017 roku, a następnie w Służbie C.-Skarbowej w okresie od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 31 maja 2017 roku.

Powód G. M. pełnił służbę w Służbie Celnej w okresie od dnia 25 sierpnia 1993 roku do dnia 28 lutego 2017 roku, a następnie w Służbie C.-Skarbowej w okresie od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 31 maja 2017 roku.

Powód J. M. pełnił służbę w Służbie Celnej w okresie od dnia 16 kwietnia 1997 roku do dnia 28 lutego 2017 roku, a następnie w Służbie C.-Skarbowej w okresie od dnia 1 marca 2017 roku do dnia 31 maja 2017 roku.

Powodowie otrzymali w dniu 29 maja 2017 roku od pracodawcy propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Ł.. Powodowie przyjęli przedstawioną im propozycję warunków zatrudnienia. Stosunki służby powodów uległy przekształceniu od dnia 1 czerwca 2017 roku w stosunek pracy.

W dniu 24 stycznia 2019 roku powodowie złożyli do Dyrektora I. Administracji Skarbowej w Ł. wnioski o wydanie świadectwa służby i wypłatę odprawy w związku z zakończeniem przez nich pełnienia służby w charakterze funkcjonariusza.

W odpowiedzi na pisma powodów pracodawca, wskazał, iż przypadki otrzymania świadectwa służby przez funkcjonariuszy określa ustawa o Krajowej Administracji Skarbowej. W przypadku powodów doszło do przekształcenia stosunku pracy powodów w stosunek pracy oparty na umowie o pracę. Ustawa nie przewidywała, aby przekształcenie miało być traktowane jako zwolnienie ze służby. Brak zatem podstaw do wydania świadectwa służby oraz wypłaty odpraw. Sąd rejonowy wskazał, że powyższy stan faktyczny pozostawał bezsporny między stronami

Sąd meriti zważył, że powództwa o wydanie świadectw służby zasługują na uwzględnienie.

Na mocy ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. Poz. 1947 z późn. zm. dalej, jako "ustawa o KAS"), oraz ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. Poz. 1948 z późn. zm., dalej jako "ustawa przepisy wprowadzające KAS") doszło do połączenia organów: celnych, skarbowych oraz kontroli skarbowej w jedną strukturę organizacyjną - Krajową Administrację Skarbową (KAS).

Zgodnie z treścią art. 165 ustawy przepisy wprowadzające KAS pracownicy zatrudnieni w izbach skarbowych stali się (z zastrzeżeniem art. 170) pracownikami zatrudnionymi w izbach administracji skarbowej i zachowali ciągłość pracy.

W przepisach przejściowych uregulowano odrębnie od norm kodeksu pracy sytuację pracowników i funkcjonariuszy, którzy mieli pozostać w strukturach Krajowej Administracji Skarbowej. Art. 170 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające KAS zawiera normę przejściową, która przewidywała, iż stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, wygasają:

1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Zgodnie z art. 170 ust. 3 wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza w przypadkach wymienionych powyżej traktowano jako zwolnienie ze służby.

Zgodnie z art. 165 ust. 7 ustawy z 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające KAS dyrektor izby administracji skarbowej składał odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Powodowie otrzymali te propozycje w formie pism w dniu 29 maja 2017 r. i je przyjęli. Oznacza to, że w myśl art. 171 ust. 1 w/w ustawy, ich stosunki służby zostały przekształcone w stosunki pracy.

W tamtym okresie nie było przepisów wprost regulujących wydanie świadectwa służby osobom w takiej sytuacji jak powód.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS - w brzmieniu obowiązującym w dniu 1 marca 2017 r. świadectwo służby jest wydawane tylko funkcjonariuszom zwolnionym ze służby lub funkcjonariuszom, których stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 182 pkt 2 ww. ustawy albo wydalonych ze służby na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej.

Sąd I instancji zauważył, że w niniejszej sprawie nie ma wątpliwości, że w przypadku powodów nie zachodziła żadna z opisanych w przepisie sytuacji. Po dniu 31 maja 2017 r. dotychczasowe stosunki służbowe powodów przekształciły się bowiem w stosunki pracy na podstawie umowy na czas nieokreślony, nie były więc objęte wprost dyspozycją art. 188 ust. 1 ustawy o KAS.

Niemniej jednak, jak zauważył Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 kwietnia 2019 roku (sygn. akt IV Pa 6/19) „Przekształcenie również powoduje zakończenie stosunku służby. Jest to rodzajowo takie samo zdarzenie, jak te, wymienione w art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. Każdy sposób zakończenia służby powinien skutkować wydaniem świadectwa służby, tak jak to przewidziano w art. 188 ust. 1 w/w ustawy o KAS”.

W braku regulacji, określających obowiązek wydania świadectwa służby po przekształceniu, powstała luka prawna w uregulowaniu sytuacji osób znajdujących się w takiej sytuacji, jak powód. Organy stosujące prawo, a więc w tym przypadku Sądy obu instancji, mogą i powinny kierować się zasadami wykładni, pozwalającymi na uzupełnienie tej luki. Taką zasadą jest wnioskowanie per analogiam właśnie z art. 188 ust. 1 w/w ustawy o KAS”.

„Warto zauważyć, że gdyby propozycja wyrażona w piśmie z 24.05.2017 r.” (w wypadku powodów pisma zostały doręczone w dniu 29 V 2019) „w ogóle nie padła, art. 170 ust. 1 pkt 1 przepisów wprowadzających przewidywał wygaśnięcie stosunku służbowego, traktowane - w myśl ust. 3 - jak zwolnienie ze służby. To dodatkowy argument przemawiający za tym, że nie należy odmiennie traktować funkcjonariuszy „po przekształceniu”. Osoby, które nie

otrzymały propozycji w ogóle, otrzymały świadectwo służby wprost wynikające z ustawy, choć losy ich stosunku służbowego były takie same, jak w przypadku osób, które propozycje dostały - uległ on zakończeniu.

Sąd meriti uznał, że tak samo należy więc traktować osoby, które propozycje dostały i ją przyjęły, ponieważ u tych osób taka sama jest istota rzeczy — ustala służba. Ustawodawca zresztą żadnym przepisem takiego rozwiązania nie wykluczył, po prostu w ogóle omawianej tu sytuacji nie uregulował, pozostawiając miejsce na uzupełnienie tej luki przedstawioną powyżej wykładnią.

Słuszność tego stanowiska znajduje potwierdzenie w późniejszych działaniach ustawodawcy. Ustawą zmieniającą z 11.05.2017 r. (Dz.U. z 2017 r., poz. 1321) w art. 174 ustawy o KAS dodano ust. 10, zgodnie z którym przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby”.

„Zmiana ta wprowadzona została od 01.01.2018 r., więc powód” (w niniejszej sprawie –powodowie) „nie był nią bezpośrednio objęty. Jednak jej wprowadzenie potwierdza zasadność rozumowania przedstawionego powyżej oraz zgodność tego rozumowania z wolą ustawodawcy”.

Podobnie Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w wyroku z dnia 30 listopada 2018 roku (sygn. akt IV P 149/18) przyjął, iż „na gruncie przepisów, które weszły w życie wraz z dniem 1.01.2018 r. nie ma wątpliwości, że zakończony stosunek służby powoda przekształcony w umowę o pracę winien być potraktowany jak zwolnienie ze służby. Zwolnienie ze służby zaś, zgodnie z powyższym wskazaniem, stanowi podstawę do wydania świadectwa służby”.

Sąd Rejonowy w pełni podzielił prezentowane wyżej poglądy i przyjmuje je za własne.

Sądowi Rejonowemu znana była treść wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi wydanego w sprawie XP 883/17, gdzie Sąd oddalił powództwo pracownika o wydanie świadectwa służby. Mimo to Sąd I instancji zaznaczył, iż powództwo w tej sprawie zostało wniesione przed wejściem w życie ustawy zmieniającej ustawę o KAS, tj. przed uzupełnieniem luki prawnej w zakresie wydawania świadectw pracy osobom w sytuacjach analogicznych do powodów.

Mając na uwadze powyższe, uznając, iż żądania powodów były zasadne, Sąd Rejonowy nakazał pozwanemu wydanie powodom świadectw służby funkcjonariuszy służby Celnej a następnie C.-Skarbowej zgodnie z wzorem określonym w obowiązujących przepisach za okres pozostawania w ww. służbie.

Sąd I instancji orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zasądzając obowiązek ich zwrotu od pozwanego, jako strony przegrywającej na rzecz powodów. Na koszty poniesione przez powodów złożyły się wydatki związane z ustanowieniem pełnomocnika w kwocie po 120 złotych – § 9 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800).

Mając na uwadze powyższe Sąd Rejonowy orzekł jak w sentencji.

Apelację od całości wyroku wniósł pełnomocnik strony pozwanej.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego tj.

1. art. 188 ust. 1 i art. 174 ust. 10 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1947 ze zm., dalej zw.: „ustawa o KAS”) w związku z art. 170 ust. 1 i 3 oraz art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm., dalej zw.: „ustawa przepisów wprowadzających KAS poprzez błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że istnieje luka prawna w uregulowaniu sytuacji takich osób jak powodowie, którą to lukę należy uzupełnić w drodze wykładni per

analogiam z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, podczas gdy nie było intencją ustawodawcy uregulowanie kwestii wydawania świadectwa służby funkcjonariuszom, których stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające ustawy o KAS,

2. art. 188 ust. 1 ustawy o KAS poprzez jego zastosowanie per analogiam do sytuacji powodów, podczas gdy brak było podstaw do zastosowania w sprawie tego przepisu, ponieważ nie istniała luka prawna wymagająca uzupełnienia,

3. 174 ust. 10 ustawy o KAS poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie poprzez uznanie, że przepis ten uzupełnia lukę prawną w zakresie wydawania świadectw służby osobom w sytuacjach analogicznych do powodów, podczas gdy przepis ten dotyczy funkcjonariuszy, których stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy na podstawie art. 174 ust. 7 ustawy o KAS, a nie jak w przypadku powodów na podstawie art. 171 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające ustawę o KAS. a co więcej - przepis art. 174 ust 10 ustawy o KAS obowiązuje od 1 stycznia 2018 r. i nie może mieć zastosowania do stanów faktycznych sprzed tej daty.

W tym stanie rzeczy skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa K. G., G. M. i J. M. oraz o zasądzenie od każdego z powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów postępowania oraz kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że w przedmiotowej sprawie powodowie otrzymali, a następnie przyjęli propozycje zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Ł.. Wobec powyższego na mocy art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy przepisy wprowadzające KAS stosunek służbowy powodów przekształcił się w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony. Pozwany podniósł, że znaczenie prawne przekształcenia określił Naczelny Sąd Administracji w uchwale z dnia 1 lipca 2019 r. sygn. akt I OPS 1/19 uznając, że na skutek przekształcenia stary stosunek prawny nie zostaje zakończony, lecz zmieniony i ulega transpozycji w nowy - a skoro nie dochodzi do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego w oparciu o art. 170 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające KAS, to nie ma podstawy aby przyjąć, że ma tu zastosowanie art. 170 ust. 3 tej ustawy nakazujący traktowanie wygaśnięcia stosunku służbowego jak zwolnienia ze służby.

Z kolei stosownie do art. 188 ust. 1 ustawy o KAS funkcjonariusz otrzymuje świadectwo służby w przypadku zwolnienia ze służby, wydalenia ze służby albo wygaśnięcia stosunku służbowego. Według pozwanego w przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia z żadną z wymienionych sytuacji, zatem w dacie przekształcenia stosunku służby powodów w' stosunek pracy brak było regulacji prawnej nakładającej obowiązek wydania takim osobom jak powodowie świadectwa służby. Co do tej kwestii Sąd pierwszej instancji również nie ma wątpliwości. Sąd zauważa jednak, że w stanie prawnym obowiązującym w tamtym okresie istnieje luka prawna, którą należy uzupełnić stosując wykładnię per analogiam z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS. Pozwany uważa, że Sąd I instancji błędnie zinterpretował to, że ustawodawca żadnym przepisem nie wykluczył jednakowego potraktowania osób których stosunek służby wygasł i osób których stosunek służby uległ przekształceniu, a po prostu omawianej sytuacji nie uregulował, pozostawiając miejsce na uzupełnienie tej luki przedstawioną przez Sąd wykładnią. Pozwany podniósł, że takie rozumowanie przeczy istocie racjonalnego ustawodawcy, który celowo miałby pomijać w regulacji prawnej pewną sytuację po to, aby doprowadzić następnie do uzupełnienia tego braku na etapie stosowania prawa w drodze wykładni. Według pozwanego stanowiska Sądu I instancji nie potwierdza obowiązujący od 1 stycznia 2018 r. przepis art. 174 ust. 10 ustawy zgodnie z którym: „Przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...)Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.” Przepis ten nie dotyczy przekształcenia na podstawie ustawy przepisy wprowadzające ustawę o KAS - czyli przekształcenia, które wystąpiło u powodów - lecz dotyczy przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy w trybie art. 174 ust. 7 ustawy o KAS. Według pozwanego inne jest ratio legis przepisu art. 174 ustawy o KAS - jego wprowadzenie jest związane z włączeniem funkcjonariuszy (...)Skarbowej do systemu zaopatrzenia emerytalnego służby mundurowych. Przedmiotowa zmiana

nie stanowiła jednak kolejnego etapu reformy administracji skarbowej, która miała miejsce w 2017 r., a dostosowanie obowiązującej funkcjonariuszy (...) Skarbowej pragmatyki służbowej do nowego rozwiązania prawnego w sferze zaopatrzenia emerytalnego. Wobec tego zdaniem pozwanego nie ma podstaw do uznania, że wprowadzenie przepisu art. 174 ust. 10 ustawy o KAS ma jakikolwiek wpływ na sytuację prawną powodów, w szczególności, że uzupełnia lukę prawną w stanie prawnym obowiązującym w chwili przekształcenia stosunków służbowych powodów. Jak już wskazano wyżej, regulacja mająca bezpośrednie zastosowanie do sytuacji powodów' jest zupełna, a brak przepisu ustanawiającego obowiązek wydawania takim osobom jak powodowie świadectw służby jest zamierzonym działaniem ustawodawcy, a nie brakiem, który należy uzupełniać na etapie stosowania prawa. Dodatkowo pozwany podniósł zasadę nieretroaktywności prawa, wskazując, że treść art. 26 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariusz Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego. Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Straży Granicznej. Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r. poz. 1321) określa jednoznacznie, że ustawa wchodzi w życie z dnia 1 stycznia 2018 r. wskazując jeden wyjątek - art. 1 pkt 16, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025. z powyższego wynika, że na dzień przekształcenia stosunku służbowego powodów w stosunek pracy nie było podstaw prawnych do wydania świadectwa służby.

Pozwany na poparcie swojego stanowiska w sprawie wskazuje na wyrok Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 1 marca 2018 r. sygn. akt X P 883/17 oddalający powództwo pracownika o wydania świadectwa służby. Wbrew twierdzeniom Sądu sytuacja prawna powoda w sprawie X P 883/17 jak i powodów w sprawie obecnej jest tożsama i to niezależnie od momentu wniesienia pozwu. Ocenę obowiązku wydania świadectwa służby należało bowiem dokonywać na dzień przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy, które to zdarzenie w przypadku wszystkich powodów miało miejsce przed dniem wprowadzenia art. 174 ust. 10 ustawy o KAS tj. przed dniem 1 stycznia 2018 r. Jednocześnie w chwili orzekania przez Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w sprawie sygn. akt X P 883/17, jak i w chwili orzekania przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie sygn. akt VIII Pa 101/18 (wyrok z dnia 21 czerwca 2018 r. oddalający apelację powoda od wyroku sygn. akt X P 883/17) obowiązywał już omawiany przepis art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, lecz sądy nie uwzględniły tej regulacji przy wyrokowaniu i uznały, że nie było podstaw do wydania świadectwa służby „ucywilnionemu” funkcjonariuszowi. Dodatkowo pozwany wskazał na wyrok Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 września 2019 r. sygn. akt VIII Pa 83/19, który zapadł wprawdzie w sprawie o odprawę pieniężną, ale dotyczy problemu takiego jak w niniejszej sprawie a mianowicie czy funkcjonariuszy, których stosunek służby przekształcił się w stosunek pracy należy traktować tak samo jak funkcjonariuszy zwolnionych ze służby. W uzasadnieniu tego wyroku. Sąd Okręgowy przywołał stanowisko NSA wyrażone w uchwale z dnia 1 lipca 2019 r. sygn. akt I OPS 1/19, zgodnie z którym, skoro w przypadku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy nie dochodzi do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego w oparciu o art. 170 ust. 1 ustawy przepisy wprowadzające KAS, to nie ma podstawy aby przyjąć, że ma tu zastosowanie art. 170 ust. 3 tej ustawy nakazujący traktowanie wygaśnięcia stosunku służbowego jak zwolnienia ze służby, którego należy dokonywać w formie decyzji (art. 276 ust. 2 ustawy KAS). Co więcej, Sąd Okręgowy odnosząc się do argumentacji powoda opartej na wprowadzonej z dniem 1 stycznia 2018 r. regulacji art. 174 ustawy o KAS podkreślił, że w stosunku do powoda brak było podstaw do zastosowania art. 174 ust. 10 ustawy o KAS, bowiem jego sytuacji faktycznej i prawnej dotyczył art. 171 i art. 165 ust. 7 ustawy przepisy wprowadzające KAS, w związku ze zmianami organizacyjnymi w ramach całej administracji skarbowej. Końcowo, mając na uwadze istniejące rozbieżności w orzecznictwie co do obowiązku wydania świadectwa służby „ucywilnionemu” funkcjonariuszowi oraz okoliczność, że kwestia ta nie była dotychczas rozstrzygana przez Sąd Najwyższy, pozwany wniósł na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. o przedstawienie tego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Stan faktyczny sprawy, w zakresie wszystkich okoliczności mających znaczenie dla jej rozstrzygnięcia, jest bezsporny.

Ustalenia Sądu Rejonowego, niezakwestionowane apelacją, Sąd Okręgowy przyjmuje więc za własne.

Sąd Okręgowy podziela wywody prawne co do meritum zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylecia.

W dniu 29 maja 2017 roku, powodowie otrzymali od pracodawcy propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Ł.. Powodowie przyjęli przedstawioną im propozycję warunków zatrudnienia. Stosunki służby powodów uległy przekształceniu od dnia 1 czerwca 2017 roku w stosunek pracy.

Zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy o KAS, funkcjonariusz zwolniony ze służby albo którego stosunek służbowy wygasł na podstawie art. 182 pkt 2, albo wydalony ze (...)Skarbowej na podstawie prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby. W myśl art. 182. Stosunek służbowy funkcjonariusza wygasa: 1) z dniem śmierci funkcjonariusza; 2) w przypadku niezgłoszenia się funkcjonariusza do służby - z upływem 7 dni od dnia: a) doręczenia decyzji o uchyleniu decyzji o zwolnieniu ze służby albo b) doręczenia decyzji o stwierdzeniu nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby, albo c) doręczenia prawomocnego wyroku sądu uchylającego decyzję o zwolnieniu ze służby albo orzeczenie dyscyplinarne o wydaleniu ze (...)Skarbowej.

Sąd Rejonowy uznał, że właściwe będzie zastosowanie wykładni per analogiam z art. 188 w/w ustawy, ponieważ ustawodawca do 01.01.2018 r. nie uregulował jasno kwestii świadectwa służby wobec osób, które przyjęły propozycję pracowniczego zatrudnienia zgodnie z art. 171 ust.1 pkt 2. W związku z powyższym powstała luka prawna, którą Sąd meriti uzupełnił.

W myśl art. 170 ust. 1 Stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają:

1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby;

2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

2. Pracownik albo funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby, składa w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie jest równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby.

Natomiast zgodnie z art. 171. 1. W przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy:

1) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony,

2) stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej

- **przekształca się odpowiednio w stosunek pracy** albo służby w Służbie C.-Skarbowej, odpowiednio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej.

Sąd Najwyższy stwierdził, że kluczem do odpowiedzi na pierwsze pytanie jest ocena znaczenia prawnego przekształcenia z art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS. Nie jest to sytuacja taka jak w zwykłym przekształceniu na podstawie art. 174 ust. 1 ustawy o KAS, gdyż wówczas stosunek służbowy funkcjonariusza, który odmówił przyjęcia propozycji pracy na podstawie umowy o pracę nie ulega zmianie (art. 174 ust. 9 ustawy o KAS; a poprzednio art.

98 ust. 9 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej). W regulacji z art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS sytuacja jest inna. Uwarunkowana jest przede wszystkim przyjętymi przez ustawodawcę zmianami w administracji celno-skarbowej na podstawie ustaw przyjętych w 2016 r., które objęły całą służbę celną. Zatem funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia i który jej nie przyjął nie pozostawał dalej w służbie. Wygasał wówczas jego stosunek służbowy (art. 170 ust. 1 ustawy p.w. KAS). Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 tej ustawy). Regulacja określa zatem rozwiązania dla dwóch sytuacji. Pierwsza to propozycja zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a druga to wygaśnięcie stosunku służbowego w przypadku jej nieprzyjęcia. Warunkiem pierwszej jest wola (zgoda) funkcjonariusza na pracownicze zatrudnienie. Natomiast druga, czyli wygaśnięcie stosunku służbowego, następuje z mocy prawa (ex lege), gdy funkcjonariusz nie przyjmie propozycji zatrudnienia albo nie złoży oświadczenia w wyznaczonym terminie (art. 170 ust. 1 i 2 ustawy p.w. KAS). Oznacza to, że funkcjonariusz ma zasadniczo wpływ tylko na powstanie nowego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę. Nie ma zatem wpływu na ustanie stosunku służbowego, który wygasa, gdy odmówi przyjęcia propozycji zatrudnienia pracowniczego. Uprawnione jest zatem stwierdzenie, że stosunek służbowy nie istnieje dalej, gdy funkcjonariusz przyjmuje propozycję pracowniczego zatrudnienia. W aspekcie dalszego zatrudnienia funkcjonariusz może zatem decydować tylko o nawiązaniu stosunku pracy. Innej oferty dla niego nie było. Stosunek służbowy ulegał wówczas zakończeniu. Taki jest skutek regulacji opartej na wskazanej alternatywie wyboru umowy o pracę bądź wygaśnięcia stosunku służbowego. (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r. III PZP 7/19)

Należy stwierdzić, że jeśli w dniu 29 maja 2017 roku powodowie otrzymali od pracodawcy propozycję zatrudnienia w ramach korpusu służby cywilnej w Izbie Administracji Skarbowej w Ł.. Powodowie przyjęli przedstawioną im propozycję warunków zatrudnienia. Stosunki służby powodów uległy przekształceniu od dnia 1 czerwca 2017 roku w stosunek pracy.

Nie jest to jednak "przekształcenie", w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art. 506 k.c., lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Ta zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę, w której istnieje wybór między przyjęciem propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę a wygaśnięciem stosunku służbowego (pkt 1). Wybór zatrudnienia pracowniczego nie oznacza zatem, że stosunek służbowy nie kończy się. ***Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby.*** W konsekwencji były funkcjonariusz celny ma prawo do świadectwa służby na podstawie art. 188 ust. 1 ustawy o KAS w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy p.w. KAS. (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r. III PZP 7/19)

Słuszność tego stanowiska znajduje potwierdzenie w późniejszych działaniach ustawodawcy. Ustawą zmieniającą z 11 maja 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. poz. 1321) w art. 174 ustawy o KAS dodano ust. 10, zgodnie z którym przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

Wobec powyższych rozważań, odnosząc się do trzeciego z zarzutów apelacji, dotyczących stosowania art. 174 ust. 10 ww. ustawy, należy stwierdzić, że jest on bezprzedmiotowy.

Szczególne przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy z art. 171 ust. 1 ustawy p.w. KAS nie oznacza zatem, że nie można stwierdzić ustania stosunku służbowego funkcjonariusza przed 1 stycznia 2018 r., kiedy zaczął obowiązywać przepis art. 174 ust. 10 ustawy o KAS. ***Ta ostatnia regulacja jedynie potwierdza wykładnię, że stosunek służbowy ustaje i dlatego nie może być ujmowana jako samodzielny i szczególny wyjątek od przeciwnej zasady, że stosunek służbowy nie ustaje*** (art. 174 ust. 10 stanowi, że przekształcenie stosunku

służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby w rozumieniu ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...) a funkcjonariusz, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy, otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby). Przy przekształceniu dochodzi do zakończenia stosunku służbowego i tego skutku nie zmienia późniejsza regulacja z art. 174 ust. 10 stanowiąca, że "przekształcenie stosunku służbowego w stosunek pracy traktuje się jak zwolnienie ze służby". Regulacja ta nie jest w kolizji z wykładnią o ustaniu stosunku służbowego w wyniku "ucywilnienia", lecz sytuację tą jedynie potwierdza.

Ponadto odnosząc się do wskazanej przez pozwanego w uzasadnieniu uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego sygn. OPS 1/19 z dn. 1 lipca 2019 r., należy zwrócić uwagę, że dotyczyło ono kwestii formy zakończenia stosunku służbowego, kiedy przekształca się on w stosunek pracy. Naczelny Sąd Administracyjny stwierdził, że organ nie musi wydawać decyzji orzekającej o zakończeniu stosunku służbowego.

Naczelny Sąd Administracyjny zauważył, że w polskim systemie prawnym ustanie (zakończenie) stosunku administracyjnoprawnego jest dopuszczalne na mocy przepisu rangi ustawowej. Przykładem takiego przepisu jest właśnie art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. KAS, zgodnie z którym w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej - przekształca się odpowiednio w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony. Następstwem tego uregulowania jest zatem ustanie dotychczas istniejącego stosunku służbowego i powstanie nowego stosunku prawnego, a mianowicie stosunku pracy. Należy przy tym podkreślić, że dochodzi do tego przekształcenia na mocy zgodnego oświadczenia woli organu i dotychczasowego funkcjonariusza i nie jest potrzebne wcześniejsze wygaszenie dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej albo stałej, aby mogło dojść do omawianego przekształcenia. Przeciwnie, następstwem tego przekształcenia jest faktyczne zakończenie dotychczasowego stosunku służbowego. (Uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 1 lipca 2019 r. I (...) 1/19)

Co więcej Naczelny Sąd Administracyjny wskazał, że przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie przekształcenia dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej albo stałej w stosunek pracy nie zamyka dotychczasowemu funkcjonariuszowi Służby Celnej prawa dochodzenia swych wolności lub praw na drodze sądowej (art. 77 ust. 2 Konstytucji RP). Przy tym, ustawa p.w. KAS pozostawia dotychczasowemu funkcjonariuszowi wybór, czy będzie on dochodził swych praw przed sądem powszechnym czy na drodze postępowania.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Najwyższego i uznaje, że przyjęcie propozycji przez powodów spowodowało wygaśnięcie stosunku służbowego. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w powyższej uchwale brak decyzji organu o zakończeniu stosunku służbowego nie oznacza, że nie ustaje stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął ofertę zatrudnienia.

Analiza ta nie jest też sprzeczna z uchwałą Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r. , I (...) 1/19. Aby stwierdzić ustanie stosunku służbowego nie jest konieczne wydanie decyzji o zwolnieniu ze służby, gdy dochodzi do tak ujętego przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy ("ucywilnienia"). Stosunek pracy powstaje z woli stron i jest to warunek zakończenia (ustania) stosunku służbowego. Zawarcie umowy o pracę stanowi też kauzę zakończenia stosunku służbowego. Brak decyzji organu nie oznacza, że nie ustaje stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął ofertę zatrudnienia. (Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2020 r. III PZP 7/19)

Pozwany wniósł na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. o przedstawienie tego zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy rozważył już w/w zagadnienie w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r. III PZP 7/19, w której stwierdził, że: funkcjonariusz (...) Skarbowej, którego stosunek służbowy uległ przekształceniu w stosunek pracy otrzymuje świadectwo służby zgodnie z art. 188 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 768 z późn. zm.) w związku z art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1948 z późn. zm.). Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że wniosek pozwanego stał się obecnie bezprzedmiotowy.

Konkludując w ocenie Sądu Okręgowego, twierdzenia apelacji wskazujące na naruszenie przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego nie zasługiwały na uwzględnienie.

Zatem Sąd Rejonowy zasadnie stwierdził że świadectwo służby powinien otrzymać funkcjonariusz (...)Skarbowej, który przyjął propozycję zatrudnienia w trybie art. 171 pkt 1 ustawy p.w. KAS. Należy stwierdzić, że kwestia przyznania świadectwa służby nie została rozwiązana dostatecznie jasno w wówczas obowiązującej ustawie o KAS, dlatego Sąd meriti uznał, że słuszne będzie zastosowanie wykładni per analogiam.

Sąd Najwyższy w uchwale III PZP 7/19 z dnia 19 lutego 2020 r. nie stwierdził, że zaistniała konieczności stosowania analogii w przepisach ustawy o KAS z dnia 16 listopada 2016 r. Wprawdzie Sąd I instancji przeprowadził inny sposób interpretacji aniżeli Sąd Najwyższy, aczkolwiek co do meritum wnioski Sądu I instancji są poprawne.

Sąd Najwyższy uznał w uchwale z dnia 19 lutego 2020 r., że w wyniku przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy zmienia się zakres podporządkowania, treść praw i obowiązków pracownika w relacji do poprzedniego podporządkowania w służbie oraz do praw i obowiązków funkcjonariusza. W ocenie Sądu należy podkreślić, że obydwa te stosunki zatrudnienia są odrębne, jeden z nich opiera się na stosunku pracy, drugi zaś jest administracyjnoprawny. Wobec tego Sąd nie ma wątpliwości, że z chwilą przyjęcia propozycji stosunku pracy w rozumieniu art. 171 ust.1 pkt 2, wygasł stosunek służbowy powodów.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację strony pozwanej jako bezzasadną.

Przewodnicząca: Sędziowie:

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego.

13 VII 2020 roku.

J.K.